

Tromsø, 31. januar 2020

Til: Olje- og energiminister Tina Bru

Velkommen som ny minister

Vi i Naturvernforbundet ønsker deg velkommen som olje- og energiminister. I dette brevet oppsummerer vi noen hovedforventninger til regjeringen og til deg som ansvarlig statsråd for energifeltet.

Prioriterte saker fra Naturvernforbundet

- Norge må gå i front for å redusere utvinningen av olje og gass. Ledende klimaforskere anslår at 4/5 av de allerede oppdagede fossile energiresursene må bli liggende for at vi skal ha sjanse til å nå målet om å stabilisere den globale temperaturøkningen til maksimum 2 grader. Derfor må det ikke åpnes nye områder for olje- og gassleting på norsk sokkel.
- I revideringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten må regjeringen lytte til de miljøfaglige rådene og beskytte iskantsonen.
- Vi trenger varig marint vern av særlig verdifulle og sårbare områder.
- Energieffektivisering må være øverste prioritet i energipolitikken. Den nye fornybare energien som trengs, må primært komme fra energi vi frigjør.
- Naturvernforbundet ser med stor uro på mange av de planlagte vind- og vannkraftprosjektene rundt om i landet. Umistelige naturverdier kan gå tapt dersom utbyggingspresset fortsetter i samme tempo.
- Fornybar energi må erstatte fossil energi i alle sektorer gjennom blant annet høyere avgifter på fossil energi.

Redusert oljeleting - ingen oljeboring i sårbare områder

Det viktigste regjeringen kan gjøre for å få ned klimagassutslippene i Norge og resten av verden, er å redusere utvinningstempoet på norsk sokkel. Det vil dessverre ikke skje dersom regjeringen fortsetter den massive tildelingen av nye letelisenser til oljeindustrien, som TFO 2019 var nok et eksempel på. Vi ber deg som olje- og energiminister om å lytte til verdens klimaforskere og regjeringens egne miljøfaglige etater og sørge for redusert oljeleting.

Vi oppfordrer olje- og energiministeren til å ta initiativet til en offentlig utredning med en plan for en rettferdig omstilling av norsk petroleumssektor. På denne måten kan du for ettertida bli den ministeren som sparket i gang overgangen fra det fossile til det fornybare samfunnet.

Beskyttelse av iskantsonen

Det faglige grunnlaget viser at iskantsonen er et av de særlig verdifulle og sårbare områdene (SVO) som har størst betydning for biologisk produksjon og mangfold. Det faglige grunnlaget viser også at hele iskantsonen alltid vil være viktig for flere arter, uavhengig av årstid. En avgrensning må derfor omfatte hele iskantsonen hele året.

Iskantsonen defineres som det området hvor det kan forekomme havis i april måned, basert på satellittmålinger. De miljøfaglige etatene anbefaler en avgrensning ved 0,5 prosent isfrekvens. Dette må til for å omfatte alle områder med viktig biologisk produksjon.

Beskyttelse av særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)

I forvaltningsplanene for havområdene finnes det områder som er utpekt av Faglig forums eksperter som særlig verdifulle eller sårbare i miljø- og ressursammenheng. Dette er områder med stor betydning for naturmangfold og økosystemtjenester.

Utenfor territorialgrensen på 12 nautiske mil er under én prosent av havområdene beskyttet. Her finnes ikke engang lovgrunnlag for beskyttelse på tvers av sektorer. Norge ligger langt bak på Aichi-mål 11 om 10 prosent vern av kyst- og havområder. Derfor er det viktig å inkludere en klar intensjon om at SVO-ene skal vurderes for marint vern og inkluderes i den kommende marine verneplanen. Utenfor 12 nautiske mil er forvaltningsplanenes SVO de beste kandidatene for utredningen for marint vern. Det er disse som allerede er utpekt av fageksperter for å ha størst betydning for naturmangfold. Det er her den biologiske produksjonen er størst og mest sårbar for påvirkning.

Vi ber derfor deg og regjeringen om å implementere anbefalingene fra Faglig forum om å utvide SVO og nye kandidater til SVO-er. Videre må SVO Iskantsonen, SVO Svalbard, inkludert Bjørnøya, Polar tidevannsfront, Eggakanten, områdene rundt Lofoten, Vesterålen og Senja, havområdet rundt Jan Mayen, Mørebankene, Iverryggen og Skagerrak etableres som varige, petroleumsfrie områder.

Energieffektivisering må være øverste prioritet i energipolitikken

Den mest miljøvennlige strømmen er den som ikke brukes. OED har tidligere konsentrert innsatsen om produksjon av energi. Vi håper du kan bli en minister som setter energisparing på dagsordenen. FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrået peker på energieffektivisering som det viktigste tiltaket for å få ned klimagassutslippene.

Stortinget har vedtatt et mål om at vi skal spare 10 TWh i norske bygg innen 2030 fra dagens nivå på om lag 80 TWh. OED har i forbindelse med statsbudsjettet for 2020 hevdet at dagens virkemidler er tilstrekkelig for å nå målet Stortinget har vedtatt, men dette stemmer ikke. Naturvernforbundet forventer en oppskalering av virkemidlene for energisparing. I statsbudsjettet for 2021 må energiavgiftene økes, og mer midler må gå til tiltak som reduserer energibruken.

Sikre verdifull natur mot ødeleggende vindindustri

Naturen er under sterkt press fra utbygginger, og vindindustri fører til store inngrep og arealtap. Dette resulterer i at umistelige natur- og friluftslivverdier går tapt. Det er svært viktig at natur og miljø blir mye tyngre vektlagt i utbyggingssaker, ikke minst i vindkraftsaker. Du må sørge for at systemet for framtidige konsesjoner blir strammet inn, for å sikre den norske naturen bedre. Og så er det viktig at de mest ødeleggende konsesjonene som allerede er gitt, ikke blir realisert. Første steg på veien er å avslå søknadene om forlenget frist for idriftsettelse, blant annet for Andmyran.

Davvi er et omsøkt vindkraftanlegg på Laksefjordvidda i Finnmark, mellom Lebesby og Tana. Industrianlegget vil legge beslag på et gigantisk område – rundt 78 kvadratkilometer, midt i Norges nest største sammenhengende inngrepsfrie naturområde. Området er svært attraktivt for fiske- og turinteresserte lokale og tilreisende og ligger rett ved Rásttigáisá, som er et samisk hellig fjell. Naturvernforbundet går mot vindkraft i området, da det vil gi uforholdsmessig store negative konsekvenser for et av landets største, urørte naturområde, lokale naturverdier, friluftsliv og lokal høsting og ikke minst reindrift og samiske kulturminner. Dette er en sak som vil ende på bordet til departementet, og som departementet må si nei til.

Vindkraftprosjektet som er planlagt på Innvordfjellet i Flatanger og Namdalseid i Trøndelag, vil ha svært store negative konsekvenser for naturen og vil særlig kunne gå hardt utover hubroen i området, en av Norges mest truede fuglearter. Denne saken vil meget mulig ende opp på OEDs bord, ved at selskapet må søke om forlenget frist. Da må departementet stanse prosjektet.

Ta vare på de verdifulle vassdragene

Vassdragsnaturen inneholder et stort biologisk mangfold. Vassdragene våre er leveområder for en rekke arter, og her finnes særegne og sjeldne naturtyper. Naturvernforbundet har kjempet for vassdragsvern i mange år, og de siste årene har vi gledelig nok fått stanset mange konsesjoner, planer som har truet verdifull natur. Flere av planene har vært tuftet på mangelfulle og dårlige konsekvensutredninger, og det er derfor viktig at OED følger opp arbeidet med å forbedre kunnskapsgrunnlaget og biologiske kartlegginger i konsekvensutredningene. Samtidig ser vi fortsatt en underrepresentasjon av vern på enkelte typer vassdrag. For å sikre at vi tar vare på et representativt anslag av vassdragene våre, må derfor ytterligere elver vernes mot kraftutbygging.

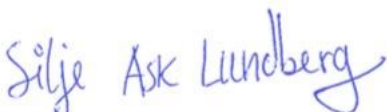
Vilkårsrevisjoner av gamle konsesjoner må forbedre miljøforholdene i vassdragene, og minstevannføring må prioriteres til beste for sårbare naturtyper og verdifulle arter som laks, sjørørret, storørret og annet mangfold. Vilkårsrevisjoner må gis reelle miljøforbedringer i tråd med faginnspill og Stortingets mål.

Avslutning

Vi ønsker deg lykke til i arbeidet og bistår gjerne til at vi får en så god energipolitikk som er nødvendig for å redusere klimagassutslippene og ta vare på naturmangfoldet.

Og så håper vi du får tid til å ta et møte med oss for å diskutere sakene nærmere.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Silje Ask Lundberg
leder